

Elke Regio telt!

De nuchtere Groninger Johan Remkes beschreef in zijn stikstofrapport de kloof tussen stad en platteland. Je zou ook kunnen zeggen 'Randstad versus periferie' of 'Den Haag versus de regio'. De overeenkomst is dat het gaat om groepen die zich niet gehoord voelen. Moeten deze groepen om die reden beter gaan lobbyen? Moeten ze (nog) meer lawaai maken om zich gehoord te voelen? Of moet 'Den Haag' haar oor beter te luister leggen?

Een voorbeeld van hoe dit niet goed ging is besteding van de Groningse gasbaten. Nog geen 1% van de gasbaten belandde in Noord-Nederland. De regio Groningen stond jarenlang op nummer 5 in de statistieken van Eurostat als rijkste regio na London, Brussel, Luxemburg en Hamburg. Maar deze rijkdom (opbrengsten uit gasbaten) werden dus voor het overgrote deel in andere delen van het land uitgegeven. Een ander meer recent voorbeeld is de verdeling van de MIRT miljarden. Slechts 4% daarvan gaat naar Noord-Nederland; waar 10% van de Nederlanders woont en dat 24% van het landelijk oppervlak telt! Of neem de gelden van het Fonds Podiumkunsten (van het Ministerie van OCW). Daarvan ging in 2020 80% naar de Randstad. De provincies Gelderland, Overijssel, Flevoland en Zeeland kregen niets en de drie Noordelijke provincies een schamele 2%. Moeiteloos kan dit rijtje nog verder worden aangevuld. Helaas!

In de Verenigde Staten vertaalde de onvrede van de 'periferie' zich jaren geleden in het verkiezen van Donald Trump tot president. En bij ons blijkt de onvrede ook uit het kiesgedrag van de Nederlandse stemmers. De overweldigende winst van de BBB op de provinciale verkiezingen van afgelopen maart spreekt daarover boekdelen.

Nu kunnen we wijzen op dat wat er niet goed ging. Beter is om te kijken hoe het beter kan. Daarom een vijftal suggesties uit het Noorden:

1. Infrastructuur

Ontsluit de periferie met betere verbindingen (zoals de Lelylijn, Groningen Airport Eelde en de Nedersaksenlijn). Het aanleggen van infrastructuur is vele malen eenvoudiger en goedkoper in de regio's dan in de drukbevolkte gebieden, waar om iedere vierkante meter wordt gevochten. Bovendien kunnen we de infrastructuur in de dichtbevolkte delen van ons land ontlasten als we de drukte evenwichtiger over Nederland verdelen. Activiteit volgt nog altijd infrastructuur.

2. Gebruik van ruimte

Nederland wordt wereldwijd geroemd om het winnen van land, zoals bij de inpoldering van bijvoorbeeld de Beemster, de Haarlemmermeer en het IJsselmeer. Dat was toen ter tijd ook hard nodig omdat we ruimtegebrek hadden. En dat ruimtegebrek hebben we nog steeds. Toch gaan we niet efficiënt om met de ruimte die we al hebben. Nu nog steeds ligt een groot deel van de focus op gebieden die we al heel intensief gebruiken. Laten we onze ruimte in Nederland veel efficiënter gebruiken en ons afvragen waarom we het overgrote deel van de

beoogde 900.000 woningen in het drukste deel van Nederland plannen. Een deel dat ook nog eens door de stijgende zeespiegel op een gegeven moment natte voeten kan krijgen.

3. Doe de regiotoets!

Bij het maken van plannen wordt niet altijd met de regio's rekening gehouden. Het is heel menselijk om dat wat in de nabije omgeving is een hogere prioriteit te geven. Om te voorkomen dat er met een te smalle blik naar Haagse plannen en regels wordt gekeken, zou het gebruik van een 'regiotoets' mogelijk zijn. Maak actief gebruik van een second opinion vanuit de regio. Dat voorkomt dat zaken over het hoofd worden gezien én maakt dat Haagse plannenmakers zich meer bewust zijn van (grote) delen van Nederland die buiten hun nabije omgeving liggen.

4. Investeer in innovatieve oplossingen!

In de periferie zijn sommige problemen groter dan in de Randstad. We hebben het dan bijvoorbeeld over energiearmoede, gezondheid en bereikbaarheid. Deze achterstanden kunnen we met de producten van vandaag oplossen. Maar is het niet veel beter om daarnaast ook in te zetten op de oplossingen van morgen. Met innovaties waarin we de hele wereld laten meedenken over de oplossingen. Op deze manier ontstaan er ook een kenniseconomie en een nieuwe bedrijvigheid in de betreffende regio's. Datzelfde kan ook prima bij onderwerpen zoals gezondheid en slimme bereikbaarheid.

5. Verminderde economische activiteit in de grensregio's

Voorals grensregio's hebben last van grensbelemmeringen. We lopen in de grensregio's zo'n 3,4 miljard Bruto Regionaal Product per jaar mis. Waarom maken we geen gebruik van de Europese Structuurfondsen? Zij kunnen helpen de problemen op te lossen. Nu geeft Nederland elke zeven jaar te kennen aan Brussel deze fondsen niet nodig te hebben. Een gemiste kans! Verbetering van wet- en regelgeving kan ook flink helpen om grensbelemmeringen weg te nemen.

Gelukkig leest het rapport "Elke regio telt" als een aanbeveling om het oor meer in de regio te luister te leggen en om daar ook naar te handelen. Dat is beter dan dat de regio's nog meer lawaai moeten maken om zich gehoord te voelen. Als er meer rekening wordt gehouden met de regio's en we de ontwikkeling van Nederland beter over ons land verspreiden dan zal iedere regio, inclusief de randstadregio, daar de voordelen van gaan ondervinden!